

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

29 septembrie 2022 nr. **06/2-07-66**

La nr. _____

*Privind elaborarea și prezentarea proiectelor
bugetelor locale pentru anul 2023 și estimărilor
pentru anii 2024-2025*

**Președintelui raionului
Primarului general
al municipiului Chișinău
Primarului municipiului Bălți
Bașcanului UTA Găgăuzia
Direcției finanțe a UAT**

În temeiul prevederilor art.50 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și art.20 alin.(3) al Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale (cu modificările și completările ulterioare), Ministerul Finanțelor remite particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor de buget pe anul 2023 și a estimărilor pe anii 2024-2025 (se anexează), și pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>.

La elaborarea proiectelor de buget și a estimărilor respective, Direcțiile finanțe a UAT vor conlucra cu Direcțiile generale de administrare fiscală regionale Nord, Sud, Centru și Chișinău din cadrul Serviciului Fiscal de Stat, Direcțiile și secțiile subordonate consiliilor raionale, precum și cu autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.

Proiectele bugetelor locale pentru anul 2023 și estimările pentru anii 2024-2025, inclusiv formularele, calculele și notele explicative solicitate, se vor prezenta de către autoritățile administrației publice locale pe suport de hârtie, cu aplicarea semnăturii și a ștampilei umede, conform cerințelor stipulate în particularitățile respective, până **la data de 18 octombrie curent**, la adresa: Ministerul Finanțelor, str.Constantin Tănase 7, Secția managementul documentelor (bir.101).

Ministru

Dumitru BUDIANȘCHI

Particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2023 și a estimărilor pe anii 2024-2025

I Dispoziții generale

1. Prezentele particularități au fost elaborate în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale.

2. Scopul acestora este informarea autorităților administrației publice locale (în continuare – APL) despre politica statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare, particularitățile specifice de stabilire a relațiilor interbugetare, limitele de transferuri de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și cerințele și particularitățile de elaborare și prezentare a proiectelor de buget de către APL pe anul 2023 și a estimărilor pe anii 2024-2025.

3. Propunerile la proiectul de buget pentru anul 2023 și a estimărilor pentru anii 2024-2025 de către APL vor fi elaborate precaut, avînd ca obiectiv principal consolidarea poziției bugetar-fiscale și gestionarea responsabilă și eficientă a finanțelor publice. Toate calculele se vor efectua și prezenta reieșind din condițiile legislației în vigoare.

4. Elaborarea și prezentarea propunerilor la proiectul de buget pentru anul 2023 și a estimărilor pentru anii 2024-2025 de către APL se va efectua **în cadrul sistemului integrat de gestionare a finanțelor publice** (SIGFP) în baza:

- **Clasificăției bugetare**, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208/2015 (cu modificările și completările ulterioare), care poate fi accesată pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/informatii-cu-caracter-metodologic/clasificatia-bugetara>;
- **Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului**, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.209/2015, care poate fi accesat pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/informatii-cu-caracter-metodologic/setul-metodologic>.

II Proгноza principalilor indicatori macroeconomici pe termen mediu

5. În procesul elaborării proiectelor de buget, APL se vor conduce de prognoza principalilor indicatori macroeconomici, elaborată în baza previziunilor macroeconomice ale Ministerului Economiei (ME) din luna august curent (*Anexa nr. 1 la prezenta circulară*). La elaborarea prognozei, ME a luat în considerație evoluțiile economiei naționale în anul 2022, sub

impactul crizei de securitate în contextul regional, crizei legate de refugiați, cea energetică și cea alimentară care este o consecință a războiului din Ucraina și a efectelor condițiilor climatice și a secetei, precum și prognoza privind rata inflației și cursul de schimb al leului moldovenesc.

III Obiectivele politicii în domeniul veniturilor pe termen mediu

6. La elaborarea propunerilor de buget la partea de venituri, APL se vor ghida de *cap. IV și VII din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului.*

7. Prognoza veniturilor bugetelor locale pe anii 2023–2025 se va efectua reieșind din:

- politica fiscală conform prevederilor legislației fiscale în vigoare. În prezentele particularități nu se conțin măsuri fiscale noi, deoarece schimbarea permanentă a situației în sectorul economic necesită o flexibilitate și adaptabilitate considerabilă a politicilor publice pe termen scurt și mediu;

- deciziile autorităților reprezentative și deliberative a UAT, în partea ce ține de competențele proprii în domeniul impozitelor, taxelor și a altor venituri locale;

- analiza bazei fiscale pe fiecare UAT (recomandabil cel puțin 2-3 ani anteriori), separat pe tipuri de impozite, taxe și alte încasări la buget.

Pentru estimarea bazei fiscale a UAT, Ministerul Finanțelor recomandă utilizarea formularelor (F4-F18), anexate la circulara Ministerului finanțelor nr.06/2-07 din 17 august 2017, care va servi drept suport pentru estimarea veniturilor formate în UAT respectivă, utilizând prevederile actuale de politică fiscală. Formularele respective pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <https://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>.

8. Serviciul Fiscal de Stat va prezenta Direcțiilor finanțe a UAT/unitatea financiară a APL informația necesară pentru elaborarea proiectului de buget pentru anul 2023 și a estimărilor pentru anii 2024-2025, în baza Ordinului nr.158/2019 cu privire la aprobarea informațiilor furnizate de Serviciul Fiscal de Stat autorităților publice locale în scopul elaborării proiectelor bugetelor locale, precum și altă informație necesară pentru elaborarea proiectelor bugetelor locale.

9. Rezultatele estimărilor veniturilor vor fi sintetizate în *formularele nr.1-3* anexate la prezenta circulară și se vor prezenta Ministerului Finanțelor pe suport de hârtie și în format electronic. Formularele menționate vor fi accesibile pentru introducere doar în cadrul Direcției finanțe a UAT, cu rolul în sistem „Reader GFD” în modulul „Trezoreria” (Trez2), accesînd meniul „Darea de seamă”, submeniul „ProVin” (pe fiecare buget local de nivelul întâi, buget raional/central UTA Găgăuzia și buget municipal Chișinău și Bălți).

IV Sumarul politicilor și priorităților în domeniul cheltuielilor publice pentru următorul an bugetar și pe termen mediu

10. Competențele în efectuarea cheltuielilor bugetelor locale pe domenii de activitate sunt delimitate prin Legea privind administrația publică locală nr.436/2006 și Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006.

11. Resursele financiare disponibile urmează să fie direcționate la programe de importanță majoră, care ar permite soluționarea problemelor stringente, fără admiterea de datorii creditoare și blocaje financiare, utilizând resursele bugetare în mod econom, eficient și eficace.

12. Estimările de cheltuieli ale autorităților APL urmează să fie planificate strict în limita volumului de resurse disponibile.

13. Întru asigurarea continuității reformelor din domeniul bugetar-fiscal, se impun următoarele cerințe față de autorități/instituții - beneficiari de alocații:

- asigurarea acurateței în procesul de planificare bugetară prin îmbunătățirea procedurilor de analiză a impactului politicilor publice și corelarea programelor de cheltuieli cu prioritățile din documentele strategice (naționale, sectoriale, locale);
- îmbunătățirea eficienței și eficacității utilizării resurselor prin focusarea pe rezultate și sporirea calității serviciilor publice prestate în raport cu obiectivele stabilite, inclusiv prin fortificarea mecanismelor de raportare pe indicatorii de performanță (programe/subprograme);
- asigurarea unui control strict asupra nivelului angajărilor în sectorul bugetar pentru a evita obligații pecuniare viitoare fără acoperire cu resurse;
- implementarea unor procese de planificare și management al investițiilor publice în vederea ameliorării eficienței cheltuielilor capitale publice, inclusiv a celor atrase din exterior prin diverse programe.

14. La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2023 și estimărilor pe anii 2024-2025, APL urmează să se conducă de:

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea autorităților APL și a ramurilor (domeniilor) respective;
- actele normative (cu modificările și completările ulterioare) care reglementează aspectele referitoare la remunerarea muncii;
- angajamentele contractuale de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți, rambursarea împrumuturilor angajate pe termen lung, angajamentele contractuale cu donatori externi în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, rambursarea împrumuturilor recreditate, serviciul datoriei interne și externe, etc.);
- reformele promovate în cadrul ramurilor (schimbări instituționale, etc.);
- cadrul normativ care reglementează prestarea serviciilor contra plată, precum și veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare.

15. Proiectul de buget pentru anul 2023 și estimările pe anii 2024-2025 la compartimentul „**Cheltuieli de personal**”, se vor elabora de către autoritățile administrației publice locale, ținând cont de următoarele particularități:

15.1. Pentru anul 2023 se va menține moratoriul asupra funcțiilor vacante, cheltuielile de personal urmînd a fi planificate reieșind din necesitatea acoperirii personalului efectiv încadrat. Totodată, în anii 2024-2025 se va estima necesarul de cheltuieli pentru numărul integral de unități de personal, conform structurii aprobate.

15.2. La estimarea cheltuielilor de personal per ansamblu, autoritățile publice locale se vor conduce de limitele calculate de Ministerul Finanțelor pentru instituțiile de învățămînt finanțate prin transferuri cu destinație specială, prezentate în *Anexa nr.2* la prezenta circulară.

15.3. Drept bază pentru estimarea cheltuielilor de personal a servit volumul de cheltuieli de personal *aprobate* pentru anul 2022, suplimentat cu următoarele costuri:

15.3.1. costul pentru o lună a majorării valorilor de referință calculate pentru anul 2022;

15.3.2. costul majorării valorilor de referință calculate începînd cu 01 septembrie 2022, cost calculat pentru 12 luni;

15.3.3. costul pentru o lună a majorării plății compensatorii de la 2200 lei la 3100 lei;

15.3.4. majorarea claselor de salarizare pentru șoferii din cadrul tuturor unităților bugetare, cost calculat pentru 1 lună;

15.3.5. acordarea claselor suplimentare pentru cadrele didactice din cadrul structurilor de asistență psihopedagogică, costul calculat pentru 1 lună;

15.3.6. majorarea claselor de salarizare pentru Director (șef) al altor instituții de învățămînt, cost calculat pentru 1 lună.

15.4. Cheltuielile de personal se vor estima reieșind din mărimea valorilor de referință pentru anii 2023-2025 în următoarele măriri:

Categoriile de angajați	Aprobat începînd cu 1.09.2022	Estimat pe anii 2023-2025
- angajații din sectorul bugetar, conform prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar; - angajații sistemului administrației penitenciare; - corpul de ofițeri din instituțiile din subordinea Ministerului Apărării și unitățile militare ale Armatei Naționale; - pentru corpul de ofițeri din cadrul MAI.	1900	1900
- persoanele cu funcții de demnitate publică din cadrul Parlamentului și Președintele RM; - persoanele cu funcții de demnitate publică din cadrul autorităților/instituțiilor finanțate de la bugetul de stat, cu excepția judecătorilor, a procurorilor, a inspectorilor-judecători, a secretarului general al Guvernului, a secretarului general al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, a secretarului general al Parlamentului, a secretarilor de stat, a directorului Serviciului Fiscal de Stat/al Serviciului Vamal, a șefilor și șefilor adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, a consilierilor pentru soluționarea contestațiilor.	1400	1400
- angajații Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal inclusiv directorul Serviciului Fiscal de Stat și directorul Serviciului Vamal; - șefii de cabinet și consilierii din cadrul cabinetului Președintelui Parlamentului, al Președintelui Republicii Moldova și al Prim-ministrului Republicii Moldova; - secretarul general al Guvernului, secretarul general al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, secretarul general al Parlamentului, secretarii de stat, secretarii generali ai ministerelor, șefii și șefii adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat.	1800	1800

Categoriile de angajați	Aprobat începînd cu 1.09.2022	Estimat pe anii 2023-2025
<ul style="list-style-type: none"> - personalul care, conform anexelor la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se încadrează în clasele de salarizare de la 1 pînă la 25; - consilierii pentru soluționarea contestațiilor din cadrul Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, inclusiv directorul general și directorul general adjunct; - personalul didactic, științifico didactic și personalul de conducere din instituțiile de învățămînt; - directorii (șefii) instituțiilor de educație timpurie, învățămînt primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic; - directorii adjuncți ai instituțiilor de educație timpurie, învățămînt primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic; - directorii (șefii) și directorii adjuncți ai altor instituții de învățămînt; - soldați și sergenți din Ministerul Apărării; - corpul de subofițeri și personalul didactic al Ministerului Afacerilor Interne. 	2000	2000

Pentru anul 2023, autoritățile administrației publice locale vor estima necesarul de mijloace pentru acordarea plății compensatorii persoanelor efectiv încadrate a căror salariul lunar calculat pentru o funcție cu durată normală a timpului de muncă este mai mic de 3500 de lei, pentru 12 luni.

La estimarea cheltuielilor pentru contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii se vor menține cotele aprobate pentru anul 2022.

Totodată, în funcție de deciziile ulterioare referitor la politica fiscală și salarială în sectorul bugetar pentru anul 2023, Ministerul Finanțelor va propune modificarea valorilor de referință și va estima cheltuielile de personal suplimentare, care vor fi comunicate ulterior. Se atenționează că autoritățile bugetare nu vor admite redistribuirea (reducerea) la alte articole de cheltuieli a limitelor estimate pentru cheltuielile de personal.

16. La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor se va ține cont de tarifele curente, precum și de necesitatea aplicării unui regim strict de economie, un accent deosebit fiind pus și pe îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice.

17. Autoritățile administrației publice locale la etapa de planificare a bugetelor locale urmează să prevadă alocații necesare pentru realizarea funcțiilor, ținîndu-se cont de respectarea priorităților în alocarea cheltuielilor, precum: **angajamentele de deservire a datoriei UAT, cheltuielile de personal și cheltuielile pentru resursele termoelectrice**. La alocarea cheltuielilor din contul transferurilor cu destinație specială, la fel se va respecta **prioritatea acoperirii integrale a costurilor aferente cheltuielilor de personal**, conform cadrului legal existent.

V Particularități specifice de stabilire a relațiilor interbugetare și limitele de transferuri de la bugetul de stat către bugetele locale

18. Sumele *transferurilor cu destinație generală* de la bugetul de stat sunt calculate pe bază de formulă, distinctă pentru fiecare UAT de nivelul întâi și nivelul al doilea, pe baza datelor din ultimul an pentru care există execuție bugetară definitivă.

19. *Limitele transferurilor cu destinație generală* de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2023 și estimările pe anii 2024-2025, se conțin în *anexa nr.3* la prezenta circulară. Totodată, după necesitate, calculele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anii 2023-2025 pot fi consultate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>.

20. Datele Biroului Național de Statistică privind numărul de locuitori și structura demografică pe fiecare UAT, la situația din 1 ianuarie 2022, sunt plasate la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>.

21. Costurile generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar aferente domeniilor proprii de activitate, țin de competența APL și urmează a fi acoperite integral din contul bugetelor locale.

22. La elaborarea proiectelor bugetelor locale pentru anul 2023 și a estimărilor pentru anii 2024-2025 pentru întreținerea *aparaturii președintelui raionului, direcțiilor, secțiilor, altor subdiviziuni din subordinea consiliilor raionale și aparaturii primăriilor*, precum și pentru asigurarea activității angajaților în serviciile de deservire a clădirilor Consiliului raional/ primăriilor, urmează să se țină cont de prevederile actelor legislative și normative, precum:

- Hotărârea Guvernului nr.201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

- Hotărârea Guvernului nr. 10/2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova;

- Hotărârea Guvernului nr.101/2018 privind cheltuirea mijloacelor pentru primirea și deservirea delegațiilor oficiale străine și a anumitor persoane;

- Hotărârea Guvernului nr.1151/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la normativele de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpozioanelor, festivalurilor etc., de către instituțiile publice finanțate de la bugetul public național.

Totodată, la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2023 este necesar să se țină cont de:

- normativele vizînd numărul abonamentelor de telefoane de serviciu (cu excepția legăturii telefonice guvernamentale), faxuri, telefoane mobile pentru colaboratorii autorităților APL, aprobate prin decizia consiliului local respectiv în baza regulamentelor proprii elaborate în baza Hotărîrii Guvernului nr.1362/2005 „Cu privire la aprobarea Normativelor vizînd numărul abonamentelor de telefoane de serviciu, faxuri, telefoane mobile pentru colaboratorii autorităților administrației publice” (cu modificările și completările ulterioare);

- normele vizînd aprobarea numărului-limită al autoturismelor de serviciu și a parcursului-limită anual pentru un autoturism întru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale autorităților APL de ambele niveluri, aprobate prin decizia consiliului local, respectiv, în baza regulamentelor proprii elaborate în baza Hotărîrii Guvernului nr.1404/2005 „Privind reglementarea utilizării de

către autoritățile administrației publice a autoturismelor de serviciu” (cu modificările și completările ulterioare).

23. La elaborarea proiectelor bugetelor locale pentru anul 2023 și estimările pentru anii 2024-2025, autoritățile administrației publice locale la estimarea cheltuielilor pentru **apărarea națională** urmează să țină cont de prevederile Legii nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Hotărârii Guvernului nr.77/2001 ”Pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea administrativ-militară și efectivul limită al organelor administrativ-militare” (cu modificările și completările ulterioare), Hotărârii Guvernului nr.631/2003 ”Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența militară”, precum și de prevederile Hotărârii Guvernului nr.287/2022 „Cu privire la rezultatele încorporării în serviciul militar în octombrie 2021-ianuarie 2022 și încorporarea în serviciul militar în aprilie-iulie 2022”.

Calculule privind estimarea cheltuielilor pentru activitatea administrativ-militară pentru proiectul de buget pentru anul 2023 și a estimărilor pentru anii 2024-2025, se vor prezenta conform *formularului nr.4* la prezenta circulară și însoțite de o notă informativă cu calcule argumentate.

24. La estimarea cheltuielilor pentru **protecția civilă și situații excepționale**, autoritățile APL urmează să țină cont de necesitatea implementării prevederilor Programului de consolidare a serviciului salvatori și pompieri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 202/2013.

Calculule privind estimarea cheltuielilor pentru protecția civilă și situații excepționale pentru proiectul de buget pentru anul 2023 și a estimărilor pentru anii 2024-2025, se vor prezenta conform *formularului nr.5* la prezenta circulară și însoțite de o notă informativă cu calcule argumentate.

25. Cheltuielile pentru ramura ”Învățământ”

Calcululele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru acoperirea cheltuielilor din *învățământ* pentru anii 2023-2025, au fost efectuate după cum urmează:

25.1. Transferurile cu destinație specială pentru **învățământul preșcolar** pentru fiecare UAT au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2022 pentru nivelul de învățământ respectiv.

Totodată, transferurile cu destinație specială pentru învățământul preșcolar au fost:

- suplimentate cu costul măsurilor de politici salariale noi, care au fost implementate în anul 2022;
- ajustate cu alocații pentru achitarea serviciilor termoelectrice și comunale;
- ajustate cu mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării;
- asigurate majorările cu 20% a normelor financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ.

De asemenea, în contextul majorării normelor financiare de alimentare a copiilor din instituțiile de învățământ de educație timpurie, la estimarea volumului suplimentar de transferuri cu destinație specială, s-a luat în calcul următorii indicatori:

- numărul copiilor la situația din 1 octombrie 2021;
- numărul zilelor de alimentație pentru instituțiile de educație timpurie – 167.

25.2. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul primar și secundar general* includ transferuri categoricale pentru școli, gimnazii și licee, calculate după metodologia de finanțare în bază de cost standard per elev prevăzută în Hotărîrea Guvernului nr.868/2014 .

Cuantumul normativului valoric pentru un „*elev ponderat*” și a *normativului valoric pentru o instituție*, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoricale, constituie:

- pentru anul 2023 – 16.311,0 lei și, respectiv, 883 593,0 lei;
- pentru anul 2024 – 16 311,0 lei și, respectiv, 883 593,0 lei;
- pentru anul 2025 – 16 311,0 lei și, respectiv, 883 593,0 lei.

Totodată, pentru acordarea *dejunurilor calde* elevilor, conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.234/2005 ”Cu privire la alimentarea elevilor”, s-a luat în calcul numărul elevilor claselor I-IV, la situația din 1 octombrie 2021 (disponibil de facto la sfîrșitul perioadei de gestiune), 171 zile de alimentație și norma de alimentație de 13,0 lei / zi pentru anul 2023 și, respectiv, 2024-2025.

Pentru unele instituții de învățămînt secundar general din unele localități ale raioanelor Anenii Noi, Căușeni și Dubăsari, amplasate în zona de securitate, au fost luați în calcul și elevii din clasele V-XII, la situația din 1 octombrie 2021 (disponibil de facto la sfîrșitul perioadei de gestiune).

În legătură cu particularitățile specifice din planurile de învățămînt privind *studierea limbilor minorităților naționale* și pentru studiarea istoriei, culturii și tradițiilor poporului sînt luate în calcul mijloace financiare pentru acest scop.

Referitor la *organizarea învățămîntului gimnazial și liceal pentru deținuții minori din penitenciare (municipiile Chișinău și Bălți și raioanele Cahul, Hîncești și Rezina)*, transferurile includ mijloace pentru achitarea salariilor profesorilor, care activează în clasele din penitenciarele respective.

Transferurile pentru învățămîntul primar și secundar general includ și mijloace, în vederea *organizării și desfășurării examenelor de absolvire*, în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.391/2014 ”Cu privire la acțiunile de organizare și desfășurare a examenelor de absolvire a nivelurilor de învățămînt”.

Suplimentar, au fost prevăzute mijloace financiare pentru *personalul școlilor, gimnaziilor și liceelor* din stînga Nistrului din raionul Dubăsari, din satul Varnița al raionului Anenii Noi și din satele Copanca și Hagimus din raionul Căușeni, care beneficiază de salariul de bază majorat cu 4 clase de salarizare succesive, determinat în condițiile Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

Pentru *liceele-internat cu profil sportiv* s-a luat în calcul numărul elevilor claselor V-XII, la situația din 1 octombrie 2021 (disponibil de facto la sfîrșitul perioadei de gestiune) 273 zile de alimentație și norma de alimentație de 64,5 lei / zi pentru anul 2023 și, respectiv, 2024-2025.

Totodată, transferurile cu destinație specială pentru *învățământul primar și secundar general* au fost:

- suplimentate cu costul măsurilor de politici salariale noi, care au fost implementate în anul 2022;
- ajustate cu cheltuielile medii precedente per beneficiar, în baza numărului de elevi prezentat de Ministerul Educației și Cercetării;
- ajustate cu alocații pentru achitarea serviciilor termoelectrice și comunale;

- ajustate cu mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării;
- asigurate majorările cu 20% a normelor financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ.

25.3. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul special* au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2022 de către autoritățile administrației publice locale pentru respectivele instituții.

Totodată, cheltuielile pentru învățământul special au fost:

- suplimentate cu costul măsurilor de politici salariale noi, care au fost implementate în anul 2022;
- ajustate cu alocații pentru achitarea serviciilor termoelectrice și comunale;
- ajustate cu mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării;
- asigurate majorări cu 20% a normelor financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ.

Întru continuarea pilotării modelului de educație incluzivă a copiilor cu dezabilități severe, în baza Ordinului ministrului educației nr.1186 din 10 decembrie 2015, au fost prevăzute cheltuieli pentru liceul teoretic "Petre Ștefănuță" din raionul Ialoveni.

25.4. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul extrașcolar și odihna de vară* au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2022 pentru instituțiile / măsurile respective.

Totodată, cheltuielile pentru învățământul extrașcolar au fost:

- suplimentate cu costul măsurilor de politici salariale noi, care au fost implementate în anul 2022;
- ajustate cu alocații pentru achitarea serviciilor termoelectrice și comunale;
- ajustate cu mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării.

La fel, au fost prevăzute și mijloace pentru organizarea și desfășurarea *olimpiadelor raionale/municipale*.

25.5. Limitele transferurilor cu destinație specială pentru finanțarea *învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și extrașcolar* sînt atribuite la nivelul respectiv al bugetelor locale, în baza competențelor stabilite autorităților APL, în conformitate cu legislația privind descentralizarea administrativă și sunt prezentate în *anexa nr.4* la prezenta circulară.

25.6. Totodată, detalierea transferurilor respective pentru anii 2023-2025 pe subprograme și măsuri este reflectată în *anexa nr.5* la prezenta circulară.

25.7. Autoritățile APL pot prezenta propuneri de redistribuire a acestor alocații între subprograme și măsuri, în limita totală de transferuri, completînd *formularul nr.6* pentru fiecare an

separat. La fel, se vor prezenta propuneri de redistribuiri între autoritățile APL, în cazul modificării subordonării unor instituții sau alte cazuri argumentate. Aceste propuneri vor fi sub forma de redistribuiri echilibrate (+/-) față de alocațiile comunicate în *anexa nr.5* pe anii respectivi. În acest caz, la propunerile de redistribuire vor fi anexate copiile deciziilor Consiliilor locale respective. Formularul va fi semnat și ștampilat de toate autoritățile APL afectate de repartizări.

25.8. În cazul lichidării instituțiilor sau reducerii numărului de beneficiari, în cazul unor măsuri de o singură dată, în cazul în care unele din măsurile incluse în pct.25.1-25.4 din prezenta circulară nu mai au continuare sau, în caz, că se prevăd sistări integrale sau parțiale a activității instituțiilor (inclusiv pe motiv de reparații), se prezintă propuneri de diminuare a transferurilor pe anii respectivi. Aceste propuneri (cu semnul (-)) la fel, vor fi reflectate în *formularul nr.6*, pe fiecare an separat. Formularul va fi semnat și ștampilat de autoritatea APL ce propune reducerea respectivă.

25.9. Atît propunerile de redistribuire, cît și de diminuare vor fi însoțite de o notă explicativă referitor la necesitatea efectuării acestora.

25.10. În cazul prezentării de către autoritățile APL a solicitărilor de alocații suplimentare din contul transferurilor cu destinație specială, se vor completa de către solicitant *formularele nr.7 și nr.8*, iar nota explicativă va avea formatul prezentat în *anexa nr.6* la prezenta circulară. Formularele și nota explicativă vor fi semnate și aplicată ștampila de către autoritatea solicitantă. În cazul prezentării dosarului necomplet (lipsei notei informative sau a careva anexe la aceasta) sau în cazul prezentării acestora necorespunzător cerințelor, solicitarea de alocații suplimentare nu se primește spre examinare.

25.11. Se atenționează că, în scopul asigurării acurateței și durabilității planificării bugetare pe termen mediu și a cheltuielilor ce urmează a fi suportate din bugetul de stat pe anii respectivi, solicitările suplimentare de alocații din contul transferurilor cu destinație specială, precum și propunerile de redistribuire a alocațiilor între subprograme, vor fi transmise în format electronic la adresa de e-mail: irina.rusu@mf.gov.md, **pînă la data de 17 octombrie curent.**

25.12. Sinteza cheltuielilor pentru învățămînt din toate sursele, pe subprograme, va fi prezentată conform *formularului nr.9* la prezenta circulară. În acest formular nu se vor include solicitările suplimentare înaintate. Formularul va fi completat pe fiecare UAT separat și prezentat atît pe suport de hîrtie, cît și în format electronic în sistemul informațional.

25.13. Repartizarea normativului valoric pentru un "elev ponderat" și a normativului valoric pentru o instituție, comunicate la pct.25.2 din prezenta circulară, pe unele categorii ale clasificăției economice se va prezenta conform *formularului nr.10* la prezenta circulară.

Suplimentar, se atenționează că, informația privind numărul beneficiarilor de compensații bănești anuale în mărime de 4000 lei, prezentată de către Ministerul Educației și Cercetării, precum și volumul de alocații financiare din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea instituțiilor de învățămînt general pentru anul 2023 se conțin în *anexa nr.7* la prezenta circulară.

26. Cheltuielile pentru ramura "Știință și inovare"

Proiectul bugetelor locale pentru anul 2023 și a estimărilor pe anii 2024-2025 pe compartimentul „Știință și inovare” va fi elaborat în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare nr. 259/2004.

În conformitate cu Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018, autoritățile administrației publice locale urmează să prevadă în bugetele locale mijloace financiare necesare pentru remunerarea muncii angajaților.

27. Cheltuielile pentru ramura „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă”

Proiectul bugetelor locale pentru anul 2023 și a estimărilor pe anii 2024-2025 pe compartimentul „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” va fi elaborat în conformitate cu prevederile actelor legislative și normative, prezentate în *anexa nr.8* la prezenta circulară.

27.1. Sumele transferurilor cu destinație specială pentru școlile sportive au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2022.

Totodată, transferurile cu destinație specială pentru finanțarea școlilor sportive au fost:

- suplimentate cu costul măsurilor de politici salariale noi, care au fost implementate în anul 2022;
- ajustate cu alocații pentru achitarea serviciilor termoelectrice și comunale;
- ajustate cu mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării.

27.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea școlilor sportive pentru anul 2023 și estimările pe anii 2024-2025, se conțin în *anexa nr.9* la prezenta circulară.

27.3. Compensațiile bănești anuale sunt calculate în baza datelor recepționate de Ministerul Educației și Cercetării și se conțin în *anexa nr.10* la prezenta circulară

27.4. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru școlile sportive se vor prezenta Ministerului Finanțelor, conform *formularului nr.11* la prezenta circulară.

27.5 Calculele privind necesarul de mijloace suplimentare/eventualele economii din contul transferurilor cu destinație specială pentru școlile sportive se vor prezenta, conform *formularului nr.12* la prezenta circulară, care vor fi transmise în format electronic la adresa de e-mail: lilia.bostan@mf.gov.md **până la data de 17 octombrie curent.**

27.6. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru cultură, sport, tineret, culte și odihnă se vor prezenta, conform *formularului nr.13* la prezenta circulară.

27.7. Toate formularele vor fi semnate și ștampilate de către autoritatea solicitantă. În cazul lipsei semnăturii, ștampilei sau la prezentarea acestora necorespunzător cerințelor înaintate, solicitările de alocații suplimentare nu vor fi recepționate spre examinare.

28. Cheltuielile pentru ramura „Ocrotirea sănătății”

La elaborarea proiectului bugetelor locale pe anul 2023 și a estimărilor pe anii 2024-2025 cheltuielile pe ramura „Ocrotirea sănătății” se vor prezenta conform *formularului nr.14* la prezenta circulară.

29. Cheltuielile pentru ramura „Protecție socială”

La elaborarea proiectului bugetelor locale pe anul 2023 și a estimărilor pe anii 2024-2025 la ramura „Protecție socială” se va ține cont de prevederile actelor legislative și normative în vigoare.

29.1. La estimarea transferurilor cu destinație specială pentru plățile sociale s-a ținut cont de mărimile stabilite conform actelor normative în vigoare, precum și aplicarea indicelui prețurilor de consum la cheltuielile pentru mărfuri și servicii.

29.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea plăților sociale pentru anul 2023 și estimările pe anii 2024-2025, se conțin în anexele nr.11-12 la prezenta circulară.

29.3. Plățile sociale, includ:

29.3.1. *Compensația pentru serviciile de transport, care prevede compensația cheltuielilor pentru călătoria în transportul comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor) și compensația anuală pentru cheltuielile legate de serviciile de transport, care se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități – prevăzute în articolul 49 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr.60/1992. Prin urmare, cuantumul anual al compensației respective pentru anul 2023 va constitui:*

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiii cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (s-au estimat în mărime de 480 lei /trimestrial) -1920 lei/anual;

- pentru persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 240 lei/trimestrial) - 960 lei/anual.

Suplimentar la mărimile compensației menționate mai sus, persoanele cu dizabilități locomotorii (inclusiv copii cu dizabilități locomotorii în vîrstă de pînă la 18 ani) beneficiază de un supliment în mărime de 270 lei /trimestrial – 1080 lei/ anual.

Condițiile de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1413/2016 (modificată prin Hotărîrea Guvernului nr.862/2020).

29.3.2. Indemnizație pentru copii rămași fără ocrotire părintească și a celor rămași temporar fără ocrotire părintească:

- *indemnizație pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă, care prevede plata indemnizației, conform prevederilor prevăzute în art.14 și 15 din Legea nr.140/2013 “Privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți”. Plata indemnizației pentru copiii adoptați constituie 800 lei/lunar pentru fiecare beneficiar.*

Plata indemnizației unice pentru copiii plasați în serviciul de tutelă/curatelă, în anul 2023 va constitui:

- indemnizație unică la plasament - 3688,7 lei;
- indemnizație lunară 1400,0 lei.

Condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru copii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.581/2006 și Regulamentul cu privire la tipurile, cuantumurile și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesională și casă de copii de tip familial, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1278/2018;

- *indemnizație pentru copii cu vîrsta de 7 -17 ani, în cazul elevilor/studentilor cu vîrsta de pînă la 18 ani, persoanele apte de muncă, în cazul elevilor/studentilor cu vîrstă mai mare*

de 18 ani, prevăzute în Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.132/2020.

- indemnizație lunară pentru întreținere în cuantum egal cu minimul de existență pentru anul precedent, în conformitate cu datele calculate de Biroul Național de Statistică;
- indemnizație unică la absolvirea școlii de tip internat – 5000,0 lei;
- indemnizație lunară pentru locațiunea locuinței – 500,0 lei;
- indemnizație unică pentru efectuarea cercetărilor și editarea tezei și lucrării de diplomă în ultimul an de studii – 500,0 lei;
- indemnizație unică la absolvirea instituției de învățământ -10000,0 lei.

29.3.3. Indemnizații și compensații pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic postsecundar, încadrați în instituțiile de învățământ în primii 3 ani după absolvirea acestora pentru plata indemnizației unice și pentru compensarea lunară a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică personalului didactic angajat în instituțiile de învățământ publice din mediul rural și centrele raionale, încadrați în instituțiile de învățământ, prin repartizare de către Ministerul Educației și Cercetării, potrivit art.134(5) și (6) din Codul Educației nr.152/2014. Modalitatea de calculare, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea cadrelor didactice tinere sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.802/2015.

29.3.4. Compensarea cheltuielilor pentru diferența de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi potrivit Legii pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi nr.1435/2002.

29.3.5. Prestațiile sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale (bani de buzunar) - condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor zilnice pentru copii sînt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.378/2018.

29.4. Serviciile sociale includ:

29.4.1. Centre de reabilitare a victimelor violenței în familie, prezente în municipiul Bălți și raioanele Anenii Noi, Hîncești, Căușeni, Drochia și UTA Găgăuzia, potrivit Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45/2007;

29.4.2. Centrul de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, prezente în raionul Cahul, potrivit Legii privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane nr.241/2005;

29.4.3. Centre regionale HIV/SIDA, prezente în municipiile Chișinău, Bălți și Comrat (UTA Găgăuzia), potrivit Hotărîrii Guvernului nr.1010/2016 „Cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru privind organizarea și funcționarea Centrului social regional pentru asistența persoanelor infectate HIV/SIDA și a membrilor familiilor acestora și a standardelor minime de calitate”.

29.4.4. Serviciul de mediator comunitar, potrivit Hotărîrii Guvernului nr.557/2013 ”Pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar”;

29.4.5. Cheltuieli pentru procurarea serviciilor de consiliere psihologică a victimelor infracțiunii în municipiile Chișinău și Bălți și în raionul Leova.

29.5. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru protecție socială se vor prezenta Ministerului Finanțelor, conform *formulelor nr.15 și nr.16* la prezenta circulară. Totodată, la proiectul bugetului pentru anul 2023 urmează a fi prezentată nota informativă cu specificările

respective la ramura nominalizată, iar pentru serviciile sociale care se finanțează prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat – setul întreg de documente (decizia de constituire, regulamentul de activitate, statele tip de personal, devizul de cheltuieli, etc.).

29.6. Calculele privind necesarul de mijloace suplimentare/eventualele economii din contul transferurilor cu destinație specială precum și propunerile de redistribuire a alocațiilor pentru plăți și servicii sociale între activități se vor prezenta, conform *formularului nr.17* la prezenta circulară, cu argumentările de rigoare și vor fi transmise în format electronic la adresa de e-mail: rodica.sluhinscaia@mf.gov.md, până la data de 17 octombrie curent.

29.7. Transferurile din fondul de susținere a populației pe anii 2023-2025, acordate cu destinație specială pentru realizarea pachetului minim de servicii sociale pe fiecare UAT de nivelul al doilea, cât și transferurile cu privire la acordarea asistenței tehnice pentru consolidarea sistemului de protecție socială a copilului prin Programul UNICEF, se vor prezenta suplimentar de către Agenția Națională Asistență Socială.

30. Transferurile pentru compensarea scutirilor de la plata impozitului funciar (venituri ratate) ale deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița – Tiraspol pe anii 2023-2025, ca urmare a aplicării Legii nr. 39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stînga Nistrului ale raionului Dubăsari și Hotărîrii Guvernului nr. 567/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița - Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se conțin în *anexa nr.13* la prezenta circulară.

31. Cheltuieli pentru *infrastructura drumurilor publice locale*

Alocațiile din fondul rutier pentru infrastructura drumurilor sînt repartizate conform Legii fondului rutier nr.720/1996 și Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările operate prin Legea nr.24/2017. *Astfel, principala destinație a mijloacelor Fondului rutier este întreținerea, reparația și reconstrucția drumurilor publice naționale și locale.*

31.1. Sumele *transferurilor cu destinație specială către bugetele locale de nivelul întâi pentru infrastructura drumurilor publice locale*, sunt calculate și distribuite proporțional numărului populației prezente din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective la data de 1 ianuarie 2022, în baza datelor prezentat de către Biroul Național de Statistică, în cuantumul de 100% din volumul total al taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, aprobat în legea anuală a bugetului de stat și se vor utiliza exclusiv pentru infrastructura drumurilor comunale și a străzilor.

31.2. Atenționăm, că nu se vor prevedea alocații pentru acoperirea cheltuielilor aferente iluminatului stradal din transferurile cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor.

31.3. Sumele transferurilor cu destinație specială către bugetele locale de nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor locale, sunt calculate în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați de către acestea și urmează să fie actualizate după definitivarea alocațiilor pentru Fondul rutier în baza propunerilor Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

31.4. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale pentru infrastructura drumurilor în anul 2023 și estimările pe anii 2024-2025, se conțin în *anexa nr.14* la prezenta circulară.

32. Cheltuielile pentru finanțarea investițiilor capitale.

Obiectele de investiții capitale și reparații capitale de interes local, începute în anii precedenți și nefinalizate în anul 2022, precum și obiectele noi, se vor finanța din contul și în limita mijloacelor aprobate în aceste scopuri în bugetele locale. Totodată, e de menționat că în condițiile noului sistem se permite efectuarea transferurilor cu destinație specială de la un buget local la alt buget local (inclusiv între bugetele locale de nivelul întâi și bugetele locale de nivelul al doilea) pentru finanțarea unor măsuri și activități de interes comun, inclusiv pentru finanțarea obiectivelor de investiții capitale și altor cheltuieli capitale.

Prin Hotărârea Guvernului nr.1029/2013 a fost aprobat Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, care prevede că pentru obiectele de investiții capitale finanțate exclusiv din bugetele locale, autoritățile publice locale stabilesc proceduri specifice proprii de pregătire, aprobare, implementare și monitorizare a proiectelor de investiții capitale. Totodată, APL urmează să se conducă de Ordinul ministrului finanțelor nr.185 din 3 noiembrie 2015 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind managementul proiectelor de investiții capitale” și subcapitolul 4.7 „Particularități specifice planificării investițiilor capitale” din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului.

33. În conformitate cu prevederile art.19 al Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, autoritățile APL pot decide constituirea unui *fond de rezervă* în proporție de cel mult 2% din volumul cheltuielilor bugetelor locale respective.

VI

Alte particularități specifice și cerințe adiționale

34. Bugete pe programe și performanță

34.1. Implementarea bugetării pe programe la nivel local impune elaborarea/actualizarea, după caz, programului de dezvoltare social-economică a UAT; analiza strategiilor naționale și sectoriale, precum și a priorităților stabilite la nivel local; analiza situației actuale pe domenii și formularea setului de programe/subprograme, activități; realizarea obiectivelor și indicatorilor de performanță stabiliți etc.

34.2. La elaborarea proiectelor bugetelor locale pe programe și performanță, pentru formularea programelor, scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță, APL vor aplica Metodologia bugetării pe programe (a se vedea capitolul XI al Setului), iar pentru estimarea costurilor - vor consulta Îndrumarul privind estimarea costurilor (a se vedea capitolul XII al Setului).

34.3. Totodată, pentru îmbunătățirea continuă a calității la stabilirea scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță în bugetarea pe programe și performanță se recomandă consultarea rapoartelor bugetelor pe programe și performanță la nivel local, întocmite de către experții internaționali, în urma activităților petrecute în cadrul ”Programului Finanțe Publice pentru Dezvoltare”, finanțat de Ministerul Finanțelor al Slovaciei și implementat de Centrul regional PNUD pentru Europa de Est și CSI și pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <https://mf.gov.md/ro/buget/bugetarea-pe-programe>.

35. Activitățile de elaborare a proiectului de buget pentru anul 2023 și estimările pentru anii 2024-2025 vor derula în SIGFP (modulul de elaborare a bugetului - BPS). În acest sens,

Ministerul Finanțelor a lansat ciclul bugetar pentru fiecare UAT de nivelul al doilea, iar sistemul a creat în mod automat ciclul de planificare bugetară pe anii 2023-2025.

36. Formatul de întocmire a propunerii de buget pentru anul 2023 și estimările pe anii 2024-2025, se conține în Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, sub-capitolul 7.3 “Elaborarea proiectelor/ propunerilor de buget”, în format unic, care este parametrizat în SIGFP și nu poate fi modificat (*a se vedea tabelul 7.1*).

37. Astfel, proiectul/propunerea de buget întocmite în SIGFP pe anii 2023-2025 va include: indicatorii realizați în ultimii doi ani bugetari (2020-2021), indicatorii aprobați pentru anul 2022, proiectul de buget pentru anul 2023 și estimările pentru anii 2024-2025.

38. Fluxul activităților de pregătire a proiectelor de buget în SIGFP (a modului de elaborare a bugetului), din punct de vedere cronologic și al organizării procesului tehnic, se prezintă în *anexa nr.15* la prezenta circulară.

39. Suplimentar, în baza estimărilor efectuate pentru anii 2023-2025, Direcțiile finanțe ale UAT vor prezenta sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale de ambele niveluri, precum urmează:

39.1. Sinteza consolidată privind estimările proiectelor bugetelor locale pe anul 2023, conform clasificăției funcționale, conform *formularului nr.18* la prezenta circulară.

39.2. Informația privind estimările bugetelor locale pe anii 2023-2025, conform clasificăției economice, conform *formularului nr.19* la prezenta circulară. *Formularele nr.18 și nr.19* sînt accesibile pentru completare în SIGFP, modulul „Trezoreria ” (Trez 2), accesînd meniul „Darea de seamă”.

40. ***Plafoanele datoriilor/garanțiilor interne și externe a UAT*** vor fi reflectate în proiectul bugetului local în monedă națională (lei), iar datoria și garanțiile externe a UAT și în dolari SUA. Recalcularea datoriei și garanțiilor externe în lei, se va efectua reieșind din cursul oficial al leului moldovenesc prognozat la finele anului de gestiune. La calcularea *plafonului datoriei externe a UAT* se va include și o marjă de eroare în mărime de 1,0% calculată din soldul datoriei, legată eventual de riscul cursului valutar.

41. La proiectul bugetului local urmează să fie anexat ***Programul anual al împrumuturilor***, conform *formularului nr.20* la prezenta circulară și ***Obiectivele politicii de administrare a datoriei UAT***, ca părți componente ale acestuia.

Ca suport în elaborarea și stabilirea obiectivelor politicii de administrare a datoriei UAT se recomandă examinarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2022-2024)” elaborat de către Ministerul Finanțelor (cel mai recent Program a fost aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.81/2022).

42. Estimarea cheltuielilor pentru *serviciul datoriei* pe anul 2023 și estimările pentru anii 2024-2025, se prezintă conform *formularului nr.21* la prezenta circulară.

43. Cheltuielile necesare pentru *onorarea angajamentelor față de creditori și pentru împrumuturile recreditate de stat în cadrul proiectelor investiționale pe anii 2023-2025* vor fi estimate în baza prognozei cursului mediu anual, după cum urmează:

<i>Indicatorii</i>	<i>Estimat</i>		
	2023	2024	2025
1	2	3	4
Dolar SUA / MDL	20,01	20,80	21,32
Euro / MDL	21,41	22,26	23,24

44. Se recomandă APL planificarea mijloacelor financiare în proiectele bugetelor locale pe anul 2023 și estimările pentru anii 2024-2025 în scopul onorării datoriilor cu termen expirat, precum și a obligațiilor asumate în cadrul garanțiilor acordate întreprinderilor municipale, în cazul înregistrării de către acestea a datoriilor cu termen de achitare expirat.

45. Totodată, se va prezenta informația privind suma *împrumuturilor contractate/garanțiilor acordate precum și valorilor mobiliare emise pe termen lung* de către autoritățile administrației publice locale pentru finanțarea investițiilor capitale, de la instituțiile financiare și de la alți creditori din interiorul țării cât și de la instituțiile financiare de peste hotare și termenul de rambursare a acestora pentru anul 2023 și estimările pentru anii 2024-2025, conform *formularului nr.22* la prezenta circulară.

46. Avînd ca bază recomandările din prezentele particularități, autoritățile executive ale UAT de nivelul al doilea de comun cu Direcțiile finanțe a UAT, vor organiza, dirija și ghida autoritățile administrației publice locale de ambele niveluri în procesul de elaborare a proiectelor bugetelor locale pe anii 2023-2025.

47. Odată cu prezentarea materialelor și formularelor solicitate de către Ministerul Finanțelor în termenul stabilit, urmează să fie finalizată și aprobată sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale de nivelul întâi și nivelul al doilea în sistemul informațional, modulul "BPS" cu rolul de Direcție Finanțe (GFD).

Informații suplimentare pot fi obținute, referitor la:

- venituri - ☎ 022 26 2632
- cheltuieli (informație de ordin general) - ☎ 022 26 2619
- particularitățile specifice ramurilor – în direcțiile finanțelor de ramură
- cheltuieli de personal - ☎ 022 26 27 49, 26 27 52
- investiții capitale - ☎ 022 26 26 22, 26 26 78
- datorii publice - ☎ 022 26 28 14; 022 26 28 05
- Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe (CTIF) - ☎ 022 26 28 52